

Uprostřed ulice Saint-Denis, takořka v rohu ulice du Petit-Lion stál do nedávna jeden z oněch vzácných domů, jež umožňují historikům, by zrekonstruovali si analogicky celou starou Paříž. Hrozící zdi tohoto hnízda zdály se býti různými hieroglify strakatě pomalovány. Jak jinak mohl mimojdoucí pojmenovati všecka ona X a V, která rýsovala na průčelí příčné nebo šikmé kusy dřeva natřené žlutou hlinkou v malých souběžných skulinách oken? Bylo zřejmo, že projížděl-li tudy vůz, každý z těch trámů jistě otrásal se ve své pažbě. Tato úctyhodná budova byla kryta trojhrannou střechou, jejíhož modelu nebude již brzy možno v Paříži spatřiti. Tato krytba rozviklaná nepohodou pařížského podnebí vystupovala na tři stopy do ulice, aby chránila jednak domu před lijavci, jednak podkrovní zdi a jejího ničím nepodepřeného vikýře.

Toto poslední poschodí bylo složeno z prken zbitých jedno na druhé na způsob břidlice, bezpochyby z obavy, aby příliš netížilo tohoto viatkého domu.

Jednoho deštivého rána v měsíci březnu mladý muž pečlivě zahalený ve svůj plášť, stál pod přístřeškem krámků, jenž byl právě naproti tomuto starobylému domu a zdálo se, že jej pozoruje s nadšením archeologa. V pravdě tento zbytek měšťáctva šestnáctého století poskytoval pozorovateli ne jeden problém k řešení. Každé poschodí mělo svou zvláštnost. V prvním čtyři dlouhá, nízká okna jedno vedle druhého měla na své spodní části dřevěné tabulky, aby vyvolávala ono nejisté světlo denní, jehož působením obratný obchodník propůjčuje látkám barvy, již si jeho zákazníci přejí. Mladý muž zdál se pln pohrdání k této podstatné části domu, jeho oči tam dosud ani ne-
utkvěly.

Okna druhého poschodí, jejichž zdvižené žaluzie ukazovaly velkými tabulemi z českého skla malé záclony z růžového mušelinu, nezajímala jej o nic více. Jeho pozornost nesla se výhradně ke třetímu poschodí, k nízkým okénkům, jichž dřevo zhruba zpracované bylo by zasluhovalo, aby bylo umístěno v konservatoři pro umění a řemesla, kde by svědčilo o prv-
ních úspěších truhlářství francouzského. Tato okénka měla malé okenice tak zelenavého zbarvení, že nemítí svého vynikajícího zraku, mladý muž nebyl by mohl zahlédnouti čtvercových záclonek z modrého plátna, jež zahalovaly tajemství tohoto příbytku profaním zrakům.

Občas, znuděn jsa svým bezvýsledným pozorováním nebo tichem, v jakéž celý dům byl pohroužen právě jako celá tato čtvrt, smekl pozorovatel onen svůj zrak k dolejší částem domu.

Mimovolný úsměv pohrával tu na jeho rtech, když shlédl znovu krámek, v němž setkávaly se skutečně věci dosti směšné. Ohromný kus dřeva vodorovně opřený o čtyři pilíře, jež zdály se ohnuty pod tíhou tohoto chatrného domu, byl podložen tolika vrstvami různých barev, kolika lícidly tvář staré vévodkyně. Uprostřed tohoto širokého nevkusně otesaného trámu byl starodávný obraz představující kočku, která si pohrává míčem. Toto plátno působilo veselost mladého muže. Třeba však doznati, že ani nejduchaplnější z moderních malířů nepřipadl by na tak směšnou karikaturu. Zvíře drželo v jedné z předních tlapek raketu tak velikou, jako bylo samo a zdvihalo se na svých zadních tlapkách, aby se obdivovalo ohromnému míči, jež mu házel jakýsi šlechtic ve vyšivaném kabátě. Kresba, barvy, celé příslušenství, vše bylo podáno způsobem, jenž vzbuzoval přesvědčení, že umělec chtěl si ztropiti posměch z obchodníka i z mimojdoucích. Čas, jenž byl porušil poněkud tuto naivní malbu, učinil ji ještě pitvornější některými nejasnostmi, které musily znepokojovali svědomité chodce. Tak strakatý ohon kočky byl do té míry u-

seknut, že jej bylo možno pokládati za diváka; tak tlustý, dlouhý a huňatý byl ohon koček za doby našich předků. V pravo na obraze v azurovém poli, jež nedokonale zastíralo hnilobu dřeva, četli mimojdoucí Vilém; a na levo nástupce pana Chevrela. Slunce a dešť byly ohlodaly největší část pozlátka, naneseného spoře na písmenech tohoto nápisu, na němž U nahražovala V a obráceně, podle zákonů našeho starého pravopisu. Abychom srazili pýchu těch, již se domnívají, že svět stává se den ode dne duchaplnějším a že moderní šarlatánství všecko překoná, sluší zde podotknouti, že tyto štíty, jichž etymologie zdá se nejednomu pařížskému velkoobchodníku podivnou, jsou jen neživými ukázkami živých obrazů, jichž pomocí naši šibalští předkové docílili toho, že přilákali zákazníky do svých závodů. Tak na př. předoucí svině, zelená opice atd. byla zvířata v kleci, jichž zručnost uváděla v podiv mimojdoucí a jichž výcvik dokazoval trpělivost obchodníka patnáctého století. Podobné kuriozity obohacovaly své šťastné majitele rychleji než Prozřetelnost, Důvěra, Milost Boží, a Stětí svatého Jana Křtitele, jež vidáme posud v ulici Saint-Denis.

Ale neznámý neprodléval tu zajisté, aby se obdivoval této kočce, neboť jediný okamžik pozornosti stačí vštípit si ji v paměť. Také tento mladý muž měl na sobě některé zvlášt-

nosti. Jeho řasnatý plášť dle vkusu starobylých draperií dovoloval zahlédnouti elegantní obuv, tím pozoruhodnější uprostřed pařížského bláta, že měl na sobě bílé hedvábné punčochy, jichž skvrny svědčily o jeho netrpělivosti. Vracel se bezpochyby z nějaké svatby nebo z nějakého plesu; neboť v tuto hodinu ranní držel v ruce bílé rukavice; a kadeře jeho černých pocuchaných vlasů, spadajících mu na ramena, svědčily o účesu à la Caracalla, jenž přišel do módy jak školou Davidovou, tak i onou zálibou pro formy řecké a římské, která vyznačovala první léta tohoto století. Přes hluk, jež působili někteří zelináři, kteří opozdivše se přijížděli tryskem, aby se dostali do velké tržnice, tato živá ulice byla tehdy v klidu, jehož kouzlo známo je jen těm, již bloudili pustou Paříží v hodinách, kdy její ruch, na okamžik zmlklý, znovu se probouzí a zní z dálky jako hukot moře. Tento zvláštní mladý muž musil připadat obchodníkům „u pohrávající si kočky“ právě tak podivným, jako byla hrající si kočka jemu. Nákrčník oslňující bělosti činil jeho unavenou tvář ještě bledší, než byla skutečně.

Brzy temný, brzy jiskřící oheň, jež vysílaly jeho černé oči, souhlasil s nápadnými obrysy jeho obličeje, s jeho širokými a malebně zakřivenými ústy, jež se stahovala při úsměvu. Jeho čelo svraštěné velkou rozmrzelostí, mělo

cosi neodvratného do sebe. Není-liž čelo vůbec nejproročtější částí těla lidského?

Když čelo neznámého vyjadřovalo vášeň, rýhy, jež se na něm tvořily, působily jaksi hrozivě silou, jakou vyvstávaly; ale když zase nabylo svého klidu tak lehkou vyrušitelného, tu dýchal z něho světlý půvab, jenž přitažlivou činil tuto tvář, v níž radost, bolest, láska, hněv, pohrdání zračilo se tak nakažlivým způsobem, že na člověka nejchladnějšího musilo to učiniti dojem. Tento neznámý byl tak mrzut, že právě v okamžiku, kdy se náhle otevřel podkrovní vikýř, neviděl tam tři veselých tváří kulatoučkých, bílých, růžových ale rovněž i tak obyčejných, jakými jsou postavy Obchoďu vytesané na některých pomnicích. Tyto tři obličejí ve vikýři jako v rámci upomínaly na hlavy buclatých andělíčků porozseté v oblacích, jež zahalují Otce nebeského. Učedníci vdechovali výpary z ulice s hltavostí, jež dokazovala, jak dusný a zkažený byl vzduch jejich podkroví. Když si byli ukázali na tuto zvláštní hlídku, zmizel příručí, jenž zdál se býti nejveselejším, a vrátil se drže v ruce nástroj, jehož neohebný kov byl nedávno nahrazen ohebnou koží; potom všichni hledíce se zlomyšlným výrazem na zevlouna, pokropili jej jemným a bělavým deštěm, jehož vůně nasvědčovala tomu, že všechny tři brady byly právě oholeny. Stojíce na špičkách a utekše

se v pozadí své podkrovní komůrky, aby se radovali ze zlosti své oběti, příručí přestali se smáti vidouce nedbalé opovížení, s jakým mladý muž setřásl svůj plášť a hluboké pohrdání, jež ziačilo se na jeho tváři, když pozdvihl svých očí k prázdnému vikýři. V tom okamžiku bílá a jemná ručka vytáhla spodní část jednoho z hrubých oken třetího poschodí k prostřední příčce okenního rámu pomocí onoho zastrkovadla, jehož obrtlík pustí někdy znenadání těžkou okenici, již má držeti. Chodec byl nyní odměněn za své dlouhé čekání. Obličej mladé dívky svěží jako jeden z oněch bílých kalichů, jež kvetou v klíně vod, objevil se věnčen rouškou ze skládaného mušelínu, jež propůjčovala její hlavě výraz podivuhodné nevinnosti. Ačkoli byly zahaleny hnědým šatem, bylo přece možno zahlédnouti její krk a ramena lehkými mezerami, jež vznikly rozespálými ještě pohyby. Žádný výraz ostychu neušil prostotu jejího obličje, ani klidu jejich očí zvěčněných předem ve vznešených dílech Rafaelových: byla to táž něha, tentýž klid těchto panen, jež staly se příslovečnými.

Byla tu jakási rozkošná protiva mezi mladistvými tvářemi tohoto obličje, na němž byl spánek dal vyniknouti takovému nadbytku životnosti a mezi stářím tohoto těžkého okna hrubých obrysů, jehož opěra byla černá. Po-